

‘Het beeld dat je met glyfosaat kreeg zal je nooit meer krijgen. Daar moet je duidelijk over zijn’

Enschede maakte relatief vroeg de overstap naar chemievrij beheer. Hoe staat het er nu voor?

Overgaan naar een zelfstandige bv, overschakelen naar chemievrij beheer en dan ook nog eens te horen krijgen dat er bijna een miljoen bezuinigd moet worden. Het gaat je niet in de koude kleren zitten. Stad+Groen sprak met Johnny Pieterse, hoofd uitvoering bij Onderhoud Enschede bv.

Auteur: Kelly Kuenen

Het was 2009 toen de gemeenteraad van Enschede – net als vele anderen – besloot bij het onderhoud alleen nog de regisserende rol op zich te nemen en de uitvoerende rol op afstand te zetten. Allereerst ging het onderhoud van het stadsbeheer over naar een aparte afdeling. Vervolgens werd een aantal zaken op een rijtje gezet en werd gestuurd op de toekomst, vertelt Pieterse, die integraal verantwoordelijk is voor vier bestekken voor de gehele stad. ‘De toekomst bood vier scenario’s: de situatie laten zoals hij was, verzelfstandigen,

de tak onderbrengen bij Twente Milieu of bij plaatselijke hoveniers. We hebben gekeken waar het werk het meeste baat bij had, maar ook waar wij ons het beste bij voelden. Omdat wij ons niet beperken tot groen, maar integraal onderhoud uitvoeren in de openbare ruimte, leek verzelfstandiging de beste optie. Onderbrengen bij andere partijen zou er mogelijk voor zorgen dat het werk versnipperd raakte. Ook leek verzelfstandiging ons de beste keuze met het oog op het grote aandeel sw’ers. Zo konden we zo veel mogelijk zelf de

'Ik begrijp de keuze voor ruwgras, maar vanuit vakinhoudelijk oogpunt strookt het niet'

touwtjes in handen houden.'

In maart 2016 ging de aparte afdeling officieel verder als interne bv onder de naam Onderhoud Enschede bv. De werknemers 'op de vloer' merkten er weinig van, maar achter de schermen werd druk gewerkt aan een nieuwe bedrijfsvoering. Waar voorheen met zo'n vijf à zes systemen werd gewerkt, werd nu de overstap gemaakt naar twee systemen: Exact Software voor het financiële gedeelte en Groenvision van fabrikant Infogroen voor de bedrijfsvoering.

Alternatieve onkruidbestrijding

Sommigen dachten nog lange tijd dat het wel los zou lopen, maar Enschede maakte relatief vroeg de keuze om over te stappen naar chemievrij beleid. Dit naar aanleiding van een in 2013 ingediende motie van GroenLinks Enschede. Diverse toepassingen passeerden de revue en ook werden er nog twee laagrisicomiddelen uitgeprobeerd, Cito Global en Ultima. Los van het feit dat deze niet meer mogen worden toegepast, is Pieterse er ook niet razend enthousiast over. 'Het nadeel was dat de weersomstandigheden perfect moeten zijn.' In 2014 sprak Stad+Groen al eens met Pieterse. Destijds gaf hij aan dat de motie van GroenLinks ervoor had gezorgd dat het budget was gestegen van 160.000 euro naar 430.000 euro. Dat laatste budget is ongeveer gelijk gebleven – de laatste twee jaar tussen 450.000 en 460.000 – en wordt ook door het college toegekend.

Inmiddels boekt Onderhoud Enschede succes met de inzet van een combinatie van methoden. Pieterse vertelt: 'Zo'n drie jaar geleden werd besloten geen chemie meer te gebruiken en de overstap te maken naar alternatieven. Twee jaar voor het ingaan van het verbod waren we hier actief mee bezig. In samenwerking met aannemers hebben we verschillende dingen uitgeprobeerd. Al snel kwamen we erachter dat niet één systeem als effectief te benoemen was, maar dat het vooral gaat om een combinatie van methoden die aanslaat; de ene keer is dat heet water, de volgende keer hete lucht.' Na ongeveer twee jaar nam de bv afscheid van een deel van de aannemers, om de werkzaamheden weer in eigen hand te houden. Inmiddels worden drie stadsdelen in eigen beheer onderhouden en twee delen uitbesteed aan partijen Vossebeld (Oldenzaal), Wolterinck (Beltrum), Stegeman Groenvoorziening (Nijverdal) en Koppelman (Haaksbergen). Wat betreft het onkruid gaat het in totaal om ruim 400 hectare verhardingen.

De afgelopen periode moest Enschede Onderhoud roeien met de riemen die het had. Eerder kondigde de gemeente een bezuiniging van 1 miljoen euro aan, waarvan 7 ton een concrete uitwerking in het beleid kreeg. Als gevolg hiervan werd de helft van de 400 hectare gazon in de gemeente omgevormd tot ruwgras, dat nog maar twee keer per jaar gekleefd wordt en waarvan het maaisel op locatie achterblijft. Ook werd in het kader van de

bezuinigingen besloten de graskanten niet meer te steken. Het wilde nog wel eens voor discussie zorgen of de 'kruipende' graskanten gezien moesten worden als overgroei van de graskant of onkruid op verharding.

In de binnenstad wordt verhoudingsgewijs vaak de WAVE Mid-serie ingezet, in de buitenwijken de brander. De graskanten worden behandeld met een combinatie van borstelen en hete lucht. Voor dat laatste heeft Onderhoud Enschede drie machines van Weed Control in gebruik. Het zijn makkelijk te bedienen machines, die ook bediend kunnen worden door mensen met een sw-achtergrond, vertelt Pieterse. Een belangrijk punt voor het bedrijf, omdat maar liefst 60% van de 265 medewerkers een dergelijke achtergrond heeft.

Naast eerder genoemde programma's maakt Enschede sinds begin 2016 gebruik van Jewel BOR, Module Taken, voor de taakopnames en uitvoering met betrekking tot onkruid op verharding. Waar de invoering van de applicatie kon rekenen op wat koudwatervrees, wordt deze nu naar tevredenheid toegepast. Volgens Pieterse neemt dit met name bij de groep met een sw-achtergrond zorgen weg. Met het systeem worden werkzaamheden van tevoren opgenomen. 'De uitvoerder schouwt de omgeving en geeft in het systeem aan welke taken moeten worden gedaan. De bestuurder hoeft dus alleen deze planning te volgen en zelf minder keuzes te maken, wat zorgt voor minder stress.'

60% van de werknemers heeft hier een sw-achtergrond

Johnny Pieterse

Voorheen verliep de uitvoering door voor de voet door de wijk te rijden en te kijken wat er op het pad kwam, of met behulp van een papieren kaart, waarop met kruisjes stond aangegeven waar de bestuurder iets moest uitvoeren.

Andere verwachtingen

Op de vraag of Pieterse tevreden is over de huidige aanpak, reageert hij terughoudend. Voor verreweg het grootste deel van Enschede geldt beeldkwaliteit niveau basis en het streven is uiteraard om dit beeld te bereiken. 'Maar het gebeurt weleens dat dit beeld niet behouden kan worden', laat Pieterse zich ontvallen. 'Het beeld dat je met glyfosaat verkreeg, zal je nooit meer krijgen. Daar moet je ook duidelijk over zijn. We spreken daarom tegenwoordig van onkruidbeheersing in plaats van onkruidbestrijding.' Door technieken af te wisselen, kun je het beste beeld krijgen. Bovendien wordt het beeld dan groener, merkt Pieterse.

Over dat ruwgras is hij niet te spreken. 'Ik kan begrijpen waarom die keuze is gemaakt, maar vanuit vakinhoudelijk oogpunt strookt het niet. Het zaait zich uit en nestelt zich op diverse plekken.' In het centrum staat relatief weinig ruwgras en hebben de teams weinig problemen met dit verschijnsel, waardoor het voorkomt dat de machine van het centrum naar een ander stadsdeel wordt gereden om alle zeilen bij te zetten. In het naseizoen wordt regelmatig de borstel van stal gehaald om de laatste polvorming van ruwgras weg te poetsen.

Voor het onderhoudsteam is er goed nieuws. Dit jaar wordt een deel van de bezuinigingen terug-

gedraaid. Alle delen met een oppervlakte kleiner dan 500 vierkante meter worden omgevormd naar gazon en het ruwgras wordt in plaats van twee keer zes keer per jaar gemaaid. Daardoor worden bij een groter deel van de grassen de kanten weer afgesneden. En daar wordt Pieterse weer blij van. 'De inwoners waren ook niet blij met de aanblik van ruwgras. Dat is op een gegeven moment niet houdbaar meer. Ik denk dat de wethouder een goede keuze heeft gemaakt.'

Intmiddels kijkt Enschede Onderhoud naar de volgende vernieuwing. 'We hebben staalborstels gezien met snijschijf/kantensnijmachines. We hebben nu al Nimos-machines met onkruidborstel, maar deze staat hoog op het verlanglijstje.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-6521

Jeroen van Ammers

TAKEN INPLANNEN

Enschede was de eerste gemeente die vorig groeiseizoen startte met de applicatie Jewel Taken. In de jaren daarvoor waren het vooral grootgroenvoorzieners die met het product werkten. Het bedrijf gaf vorig jaar aan naar aanleiding van gebruikerswensen meerdere verbeteringen te gaan doorvoeren in een update. Dat is inderdaad gebeurd, vertelt Jeroen van Ammers, verantwoordelijk productspecialist. 'Er kan nu een foto worden toegevoegd van de betreffende plek voor en na werkzaamheden; de kaart draait mee met de rijrichting en er wordt inzicht verkregen in de actieve planning. Nieuw is een realtime rapportageoptie, waarin voor een bepaald gebied of een bepaalde periode visueel kan worden vastgelegd wat er gedaan is, waarmee ook inzicht wordt verkregen in de druk per gebied.' Voor werken in het openbaar groen betekent de update concreter inzicht in de inzet van de machines, bijvoorbeeld hoelang een apparaat is ingezet, maar ook met welke temperatuur en of er water of hete lucht wordt gebruikt. Behalve aan de planners komt de app ook tegemoet aan de bestuurders. Binnenkort is het mogelijk om per werkgang subcategorieën met extra informatie toe te voegen, zoals de aanwezigheid van obstakels of dat slechts specifieke bewerkingen hoeven te worden uitgevoerd. En dat maakt het besturen van de machines weer makkelijker. 'Je moet nog steeds enige kennis bezitten om de machines te besturen, maar de vakbekwaamheid ligt vooral bij de voorman of uitvoerder die de taken opneemt.' Jewel verwacht komend seizoen een verdubbeling van het aantal organisaties dat met de applicatie aan de slag gaat, waaronder gemeenten.